

PAPER DETAILS

TITLE: Ana Dili Egitimi Dergisinde Yayinlanan Arastirmalarin Egilimleri: İçerik Analizi

AUTHORS: Hasan Hüseyin MUTLU

PAGES: 1196-1209

ORIGINAL PDF URL: <https://www.anadiliegitimi.com/tr/download/article-file/562291>

Ana Dili Eğitimi Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi*

*Hasan Hüseyin MUTLU***

Öz

Bu çalışmada alandaki eğilimleri belirlemek amacıyla Ana Dili Eğitimi dergisinde 2013 – 2018 yılları arasında toplam 22 sayıda yayınlanmış 207 makale içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Makaleler yayın sınıflama formu kullanılarak Türkçe eğitimi ve eğitim bilimleri konu alanı, yöntemi, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, örneklem yöntemi, büyüklüğü ve düzeylerine göre analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre en çok tercih edilen Türkçe eğitimi konu alanı dil ve dil araştırmaları, eğitim bilimlerinde ise tutum, ilgi ve durum belirlemeye yönelik araştırmalar olmuştur. Makalelerde genellikle betimsel-tarama modelleri tercih edilmiş ve nitel araştırmalar çoğunluğu oluşturmuştur. En çok kullanılan veri toplama aracı doküman, veri analiz tekniği ise içerik analizi olarak belirlenmiştir. Örneklem belirleme yöntemi olarak amaçlı örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Örneklem büyüklüğü 1-10 arası olarak görülürken örneklem düzeyinin ise genellikle eğitim fakültesi öğrencileri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil, ana dili, Türkçe eğitimi, içerik analizi

Tendencies of The Researches Published in Journal of Mother Tongue Education: Content Analysis

Abstract

In this research, in order to determine the trends in the area, 207 articles published in journal of mother tongue education in 22 issues between 2013 - 2018 were analyzed by content analysis method. Publication classification form was used for the articles. the articles were analyzed for the subjects of Turkish education and educational sciences, methodology, data collection tools, data analysis methods, sampling method, size and levels. According to the results obtained from the research, the most preferred subjects of Turkish education are language and language researches and of educational sciences are attitudes, interest and situation researches. Generally, descriptive-scan models were preferred in the models and qualitative researches were mostly used. The most commonly used data collection tool was the document, and the data analysis technique was content analysis. The purposeful sampling method was chosen as a sampling method. The sample size was found to range from 1 to 10, and the sample level was generally education faculty students.

Keywords: Language, mother tongue, turkish education, content analysis

* Bu çalışma 2. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ve Sosyal Bilimler Bölümü. Ordu.
e-posta: hasanhuseyinmutlu@hotmail.com

Giriş

Dil tek bir cümle ile tanımlanamayacak kadar çok yönlü ve geniş bir bilim alanıdır. Dil; konuşma, yazma, okuma, dinleme gibi farklı beceri alanlarından oluşan bir yetenektir. Dil yeteneği ne denli gelişirse o derecede düşünme ve üretme becerisi de gelişir. Bu açıdan bakıldığında dil, diğer bilim alanlarının da temel noktasıdır denilebilir. Dil ile düşünce arasında çok sıkı bir bağ vardır. Düşünce dil havuzundan beslenir. Bu bağlamda dil yeteneğinin gücü düşüncenin de gücünü yansıtır (Humboldt: akt. Akarsu, 1998). Düşüncelerin yansıtılmasının aracı olan dil, düzyazı veya nazım biçiminde sözcükler aracılığıyla her türlü düşünce ve duyguyu iletmeyi ve anlatmayı ifade eder (Aristoteles 2002: akt. Coşun, 2014: 89). Çünkü dilin en temel iki becerisinden biri olan anlama becerisi, düşünme faaliyetlerini gerçekleştirir. Zihin nesneleri ve eylemleri anlamlandırırken nesnelerin ve eylemlerin ifade edildiği sözcükleri kullanır. Bir diğer temel beceri olan anlatma becerisi ise düşüncenin yazılı ya da sözlü olarak sembolleştirilmesidir. Etkili iletişim dilin bu becerisine bağlıdır. Özellikle günümüzde duygu ve düşüncelerini ifade edebilen bireyler politika, siyaset, edebiyat, pazarlama gibi dil ile doğrudan bağlantılı alanlarda başarılı olan bireylerdir. Örneğin uluslararası ilişkilerde diplomasi dilin kıvrak bir şekilde kullanıldığı bir beceri işidir. İnsanlar kendini ifade edemediği takdirde gerek sosyal ilişkilerde gerekse iş hayatında başarıyı yakalamakta oldukça zorlanırlar. O halde dil yeteneği anne karnından başlamakla birlikte önce ailede sonra ise örgün eğitim süreciyle birlikte bireye kazandırılması gereken en temel becerilerden biri olmalıdır.

Dil tanımları içinde en çok tekrarlanan ve bilimsel bir bilgi olan dilin canlı bir varlık oluşu ve sürekli bir gelişim ve değişim içinde olması dil araştırmalarının sürekliliğinin de temelini oluşturur. Aslında dil insanla birlikte değişir ve gelişir. İnsan aklının sürekli keşfetmesi, düşünce sisteminin, öğrenme kabiliyetlerinin değişmesinin göstergesidir. Sürekli olan bu keşif bilimi ve teknolojiyi geliştirmekte bu gelişmeler ışığında insanın zihinsel haritası da keşfedilmektedir. Bu keşif eski öğretim stratejilerinin yerine yeni öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Bunun yanında bilimsel ve teknolojik gelişmeler eğitim teknolojilerinin çeşitliliğini artırmakta ve öğrenme durumları bu duruma göre şekillenmektedir. Dolayısıyla yaşayan canlı bir varlık olan dilin değişmesi ve gelişmesi ile birlikte eğitim ve dil eğitimi de sürekli olarak gelişmekte ve değişmektedir.

Bilimsel araştırmalar dil ve eğitimde bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte ortaya çıkan durumları analiz etmek, problem durumlarını belirlemek, sebep ve sonuçlarıyla ortaya koymakla ve bunlara çözüm yolları sunmak, çağdaş yaklaşım ve metotlar oluşturmak adına oldukça önemlidir. O halde var olan problemleri görmek, analiz etmek, yeni yöntem ve teknikler oluşturmak, eğitim teknolojilerini doğru ve etkili kullanmak adına bilimsel literatürü bilmek, takip etmek gerekmektedir. Ortaya konulan bilimsel araştırmaların analiz edilmesi, doğruya ulaşmak ve eksik olan alanları tespit

edip o doğrultuda çalışmalar yapmaya yol gösterir. O nedenle bu tip eğilim araştırmaları durum tespiti yapıp ortaya bir fotoğraf koyarak alana katkı sağlaması açısından önemli görülmektedir.

Şahin'in (2010) ilköğretim birinci sınıflardaki ilk okuma yazma öğretimi konusundaki lisansüstü tezlerin eğilimleri araştırması, Coşkun, Özçakmak ve Balcı'nın (2012) 1981-2010 yılları arasındaki tezlerin analizi, kapsamlı bir araştırma olan Varış, Şahin ve Göktaş'ın eğilim araştırmaları eğilim araştırmalarından bazılarıdır.

Bu araştırmada ULAKBİM tarafından taranan "Ana Dili Eğitimi" dergisindeki Türkçe eğitimi ile ilgili makalelerin Türkçe eğitimi ve eğitim bilimleri konu alanı, yöntem, çalışma gurubu özellikleri, veri toplama araçları ve veri analizi gibi birçok yönden analize tabi tutularak elde edilen sonuçların ortaya konması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel desende betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerini kullanarak olgu ve olayları gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koyan bir araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma verileri içerik analizine tabi tutulmuştur İçerik analizi, farklı disiplinlerde birçok araştırma sorusuna yanıt aramak üzere kullanılan "sistematik" ve "tarafsız" temel bir araştırma aracıdır (Koçak ve Arun, 2006).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini ULAKBİM'de taranan Ana Dili Eğitimi dergisinde 2013 yılından bu yana elektronik ortamda basılan 6 cilt 22 sayıda Türkçe eğitimi ile ilgili toplam 207 makale oluşturmaktadır. Örneklem gurubu amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örneklem derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir (Büyüköztürk, 2012)

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak "Türkçe Eğitimi Yayın Sınılama Formu" (TEYSF) kullanılmıştır. TEYSF, Sözbilir ve Kutu'nun (2008) ve Varışoğlu ve arkadaşlarının (2013) çalışmasında kullanılmıştır. Araştırmanın amacına ve kapsamına göre bazı maddeler çıkarılmış, yeniden değerlendirilmiş ve kapsamada uzman görüşleri alınarak geçerlik ve güvenirliği yapılmıştır. Çalışma makalelerin konusu, makalenin alanı, makalenin yöntemi, makalenin veri toplama araçları, makalenin örnekleme ve makalenin veri analiz yöntemi olmak üzere 6 bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini Ana Dili Eğitimi dergisinde yayınlanmış Türkçe eğitimi ile ilgili toplam 207 makale oluşturmaktadır. Makaleler tek tek incelenmiş; konu, yöntem, araştırma gurubu, araştırmacı sayısı, veri toplama araçları ve veri analiz tekniklerine göre tasnif edilmiştir. Elde edilen veriler tablolar halinde gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışma verilerinin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz türlerinden frekans ve yüzde tabloları kullanılmış, SPSS 16.0 programından faydalanılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen veriler TEYSF'ye göre sınıflanmış ve tablolaştırılmıştır.

Bulgular

Ana Dili Eğitimi dergisinde yayınlanan Türkçe Eğitimi alanında yayınlanan 207 çalışma incelenmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiştir.

Makalelerin Türkçe Eğitimi Konularına göre dağılımı incelenmiş, elde edilen veriler tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Makalelerin Türkçe eğitimi konu alanına göre dağılımı

Makale konusu											
Yıllar	Okuma Eğitimi	Yazma Eğitimi	Dinleme Eğitimi	Konuşma Eğitimi	Karma Beceri Alanları	Dilbilgisi/Dil Araştırmaları	Çocuk Edebiyatı	Yabancılar Türkçe Öğretimi	Çok Dillilik	İlk okuma/Yazma Öğretimi	Diğer
2013	2	2			5	6		5			17
2014	5	2	2		4	6		1			8
2015	2	5			3	12					4
2016	4	5	2	1	1	5		4	1		7
2017	5	10	2	2	8	9	1	5	3	1	14
2018	5	2		2	4	5		3	1		4
Toplam	23	26	6	5	25	43	1	18	5	1	54
											207

Tablo 1 incelendiğinde en çok araştırmanın dilbilgisi ve dil araştırmaları alanında yapıldığı görülmektedir (f=43). En az çalışma ise çocuk edebiyatı ve ilk okuma/yazma eğitimi alanında yapılmıştır (f=1). Dilin dört temel becerisi olan okuma, yazma, dinleme ve konuşma alanlarında 207 çalışma içerisinde toplam 60 çalışma yer almaktadır. Temel beceriler arasında en çok çalışma yazma

eğitimi (f=26), en az ise konuşma becerisi (f=5) alanında yapılmıştır. Yazma ile okuma eğitiminde ve dinleme ile konuşma eğitiminde sayıların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Diğer yandan dinleme konuşma eğitiminde 2014 yılında yapılan dinleme eğitimindeki 2 çalışma haricinde 2013 – 2015 yılları arasında hiç çalışma yapılmamıştır. Bu durum bahsedilen alanlarda veri toplama zorluğu, ölçme zorluğu gibi sebeplerle açıklanabilir. Ancak her ne şekilde olursa olsun dilin dört temel becerisinden ikisinin göz ardı edildiği söylenebilir.

Makalelerin eğitim bilimleri konu alanlarına göre dağılımı tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Makalelerin eğitim bilimleri konu alanına göre dağılımı.

Yıllar	Öğretim	Tutum/durum/ilgi belirleme	Ders kitabı inceleme	Eğitim/öğretim sorunları	Program müfredat çalışmaları	Öğrenme	Ölçme ve değerlendirme	Öğretmen eğitimi	Öğretim/egitim Teknolojileri	Ölçek/ test geliştirme	Diğer	Toplam
2013	5	3	5		1	5	1	1	1		15	37
2014	5	7	6		2	1					7	28
2015	2	5	1		1	3			1		13	26
2016	6	5	3		3	3	2			1	7	30
2017	11	14	9		5	3				1	17	60
2018	2	12			1	1				3	7	26
Toplam	31	46	24		13	16	3	1	2	5	66	207

Tablo 2’ye göre araştırmaların büyük bir bölümü tutum, ilgi, durum belirlemeye yöneliktir (n=46). Bu durum genel olarak araştırmacıların daha çok var olan bir problemi veya durumu ya da farklı görüş ve fikirleri ortaya koyma eğilimi olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte en fazla araştırılan konulardan diğerinin öğretim (f=31) olduğu görülmektedir. Eğitim bilimleri konu alanı içerisinde en az araştırma öğretmen eğitiminde yapılmış (f=1), eğitim – öğretim sorunları üzerine ise hiç araştırma yapılmamıştır.

Makalelerin yöntem ve desenlerine göre dağılımı,

Çalışmalar yöntem ve desenlerine göre incelenmiş elde edilen veriler tablo 3’te sunulmuştur. Çalışmaların yöntemlerinin belirlenmesinde makaleleri analiz edilen araştırmacıların beyanları esas alınmıştır. Yöntemi beyan edilmeyen araştırmalarda ise çalışmaların hangi desene ve yönteme uygun olduğu tarafımızca belirlenmiştir.

Tablo 3. Makalelerin desenlerine göre dağılımı

Desen	f	%
Deneyssel	Yarı	10
	Tam	4
	Tek	2
Betimsel-Tarama	89	43
Korelasyonel	3	1.45
Eleştirel Çalışma	15	7.25
Kuram Oluşturma	10	4.83
Olgu Bilim	22	10.63
Örnek Olay	22	10.63
Kültür Analizi	15	7.24
Kavram Analizi	5	2.41
Tarihsel Analiz	3	1.45
Meta Analiz	1	0.48
Karma	Çeşitleme	1
	Açıklayıcı	3
	Keşfedici	2
Toplam	207	100

Tablo 3'teki verilere göre çalışmalar en çok betimsel –tarama modelinde gerçekleştirilmiştir (f=89). Toplam 16 çalışma deneyssel desen kullanılarak oluşturulmuştur. Toplam 5 çalışma ise karma desenle yapılmıştır. 22 çalışmanın olgu bilim, aynı şekilde 22 çalışmanın da örnek olay desenine göre gerçekleştirildiği görülmektedir.

Araştırmaların Türkçe eğitimi ve eğitim bilimleri konu alanlarına göre yöntem dağılımı tablo 4 ve tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Türkçe Eğitimi konularına Göre Yöntemlerin Dağılımı

Konu	Yöntem			
	Nicel	Nitel	Karma	Toplam
	f	f	f	f
Okuma Eğitimi	13	9	1	23
Karma Beceri Alanları	10	15	-	25
Dil Bilgisi/ Dil Araştırmaları	9	35	-	44
Yazma Eğitimi	8	15	3	26
Yabancılar Türkçe Öğretimi	6	11	-	17
İlkokuma Yazma öğretimi	-	1	-	1
Çocuk Edebiyatı	-	1	-	1
Konuşma Eğitimi	-	4	1	5
Dinleme Eğitimi	1	5	-	6
Çok Dillilik	-	5	-	5

Diğer	13	40	1	54
Toplam	60	141	6	207

Tablo incelendiğinde toplam 207 makalenin 141 tanesi nitel yöntem ile 60 tanesi nicel, 6 tanesi ise karma yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. En çok nitel araştırma dil bilgisi/dil araştırmalarında (f=35), en çok nicel araştırma ise okuma eğitimi alanında (f=13) yapılmıştır. Konuşma eğitimi ve çok dillilik alanlarında yapılan çalışmaların tamamı niteldir. Karma yöntemle ise en çok yazma eğitimi alanında çalışılmıştır.

Tablo 5. Eğitim Bilimleri Konularına Göre Yöntemlerin Dağılımı

Konu	Yöntem			
	Nicel f	Nitel f	Karma f	Toplam f
Öğretim	12	15	5	32
Tutum/ İlgi/Görüş/ Durum Belirleme	18	28		46
Ders Kitabı İnceleme	5	19		24
Eğitim / Öğretim Sorunları	-	-		-
Program/ Müfredat Çalışmaları	2	11		13
Öğrenme	7	9		16
Ölçme ve Değerlendirme	3	-		3
Öğretmen Eğitimi	1	-		1
Eğitim Teknolojileri	1	1		2
Ölçek/ Test Geliştirme	3	1	1	5
Diğer	8	57		65
Toplam	60	141	6	207

Tablo 5'e göre eğitim bilimleri konu alanında toplam 141 nitel araştırmanın 28 tanesi tutum, ilgi, durum ve görüş belirlemeye yönelik araştırmalardır. Ders kitabı inceleme çalışmalarında 19 araştırma nitel, öğretim alanında ise 15 çalışma nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. 60 nicel araştırmanın ise yine 18 tanesi tutum, ilgi, durum ve görüş belirlemeye yönelik araştırmalardır. Bunun dışında en çok nicel araştırma nitel araştırmalarda olduğu gibi öğretim alanında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaların Örneklem Özelliklerine Göre Dağılımı,

Çalışmaların örneklem belirleme yöntemi tablo 6'da, örneklem büyüklüğüne göre dağılımı tablo 7'de, örneklem gurubu seviyesine göre dağılımı ise Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 6. İncelenen Yayınların Örneklem Seçim Yöntemlerine Göre Dağılımı

Örneklem yöntemi	f	%
Kolay ulaşılabilir örneklem	31	17.61
Rastgele/ seçkisiz örneklem	41	23.30
Amaçlı örneklem	71	40.34
Evrenin tamamı	13	7.39
Diğer	20	11.36
Toplam	176	100

Toplam 207 araştırma içerisinde 176 çalışmada örneklem gurubu belirtilmiştir. Tablo 6'ya göre örneklem grubu belirtilen çalışmaların 71 tanesi amaçlı örneklem yöntemine göre belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemine göre $f=31$, rastgele/seçkisiz yöntemine göre $f=41$, evrenin tamamının belirtildiği araştırma sayısı $f=13$, herhangi bir örneklem gurubu olan ancak yöntemi belirtilmeyen ya da belirlenemeyen çalışma sayısı ise $f=20$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 7. *İncelenen Yayınların Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı*

Örneklem büyüklüğü	f	%
31- 100	41	23.30
101- 300	31	17.61
301- 1000	12	6.82
11- 30	35	19.89
1- 10	57	32.38
1000'den fazla	-	-
Toplam	176	100

Tablo 7 incelendiğinde çalışmaların örneklem gurubunun en çok 1-10 arasında olduğu görülmektedir ($f=57$). 41 çalışmanın örneklem büyüklüğü 31-100 arasındadır. Örneklem büyüklüğü 101-300 olan çalışmaların sayısı $f=31$, 301-1000 arasında olan çalışmaların sayısı $f=12$, 11-30 olan çalışmaların sayısı $f=35$ 'tir. Tabloya göre araştırmacıların küçük örneklem gurubu ile çalışmayı tercih ettiği söylenebilir.

Tablo 8. *İncelenen Yayınların Örneklem Düzeyine Göre Dağılımı*

Örneklem düzeyi	f	%
İlkokul (1-4) öğrencileri	18	10.23
Ortaokul (5-8) öğrencileri	24	13.64
Lisans (eğitim fak.) öğrencileri	26	14.77
Öğretmenler	14	7.95
Ortaöğretim öğrencileri	4	2.27
Lisans (diğer fak.) öğrencileri	4	2.27
Okulöncesi öğrencileri	3	1.70
Öğretim üyeleri	2	1.14
Yöneticiler	-	-
Veliler	2	1.14
Lisansüstü öğrencileri	-	-
Diğer	79	44.89
Toplam	176	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi araştırmacılar örneklem gurubunu genellikle ilkokul, ortaokul ve lisans öğrencilerinden seçmektedirler. Örneklem gurubu seviye frekansı eğitim fakültesi lisans öğrencileri için $f=26$, ortaokul öğrencileri için $f=24$, ilkokul öğrencileri için $f=18$ olarak belirlenmiştir. Yöneticiler ve öğretim üyelerinin örneklem çalışma guruplarında yer almadığı görülmektedir. En çok eğitim fakültesi öğrencilerinin araştırma gurubu olarak seçilmesi kolay ulaşılabilir örneklem gurubu

olmasına bağlanabilir. Tabloda yer alan diğer başlığı altındaki çalışma gruplarını bu grupların dışında kalan kişiler ve dokümanlar oluşturmaktadır.

Yayınların veri toplama araçları ve veri analizlerine göre dağılımları tablo 9 ve tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 9. *İncelenen Yayınların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı*

Veri toplama araçları	f	%
Doküman	107	47.98
Anket	11	4.93
Tutum/ Algı/ Kişilik / İlgi veya Yetenek Testleri	29	13
Başarı Testi	15	6.73
Görüşme (Mülakat)	21	9.42
Gözlem	7	3.14
Veri Toplama Aracı Belirtilmemiş	17	7.62
Alternatif Testler	6	2.69
Diğer	10	4.49
Toplam	223	100

Tablo 9'a göre en çok kullanılan veri toplama aracı dokümandır (f=107). Doküman veri toplama araçları toplamının 47.98'ini oluşturmaktadır. İkinci büyük gurubu ise yetenek, algı, durum ve tutum testleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracının belirtilmediği araştırma sayısı f=17' dir. Kimi makalelerde ise birden çok veri toplama aracı kullanılmıştır.

Tablo 10. *İncelenen Yayınların Veri Analizi Tekniklerine Göre Dağılımı*

		f	%	f	%
Betimsel	Frekans/Yüzde	23	10.13	26	11.45
	Ort./Stand.Sap.	1	0.44		
	Grafik	1	0.44		
	Diğer	1	0.44		
Kestirimsel	t- testi	19	8.37	47	20.71
	Anova/Ancova	11	4.84		
	Diğer	4	1.76		
	Faktör Analizi	5	2.20		
	Korelasyon	5	2.20		
	Regresyon	3	1.32		
	Manova/Mancova				
Doküman Analizi		22	9.69	154	67.84
İçerik Analizi		74	32.60		
Betimsel Analiz		58	25.55		
Toplam		227	100	227	100

Tablo 10 incelendiğinde elde edilen verilerin en çok içerik analizine tabi tutulduğu görülmüştür (f=74). İçerik analizi tüm analiz yöntemlerinin % 32.60'ını oluşturmaktadır. Bir önceki tabloda görüldüğü gibi en çok veri toplama aracının doküman olması ile veri analiz yöntemleri paralellik göstermektedir. Zira dokümana dayalı doküman analizi, içerik analizi ve betimsel analiz

yöntemi toplam veri analiz yöntemlerinin % 67.84'ünü oluşturmaktadır. Bazı araştırmalarda birden çok veri analiz tekniğinin kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 11. *İncelenen Yayınların Yazar Sayılarına Göre Dağılımı*

Yazar sayısı	f	%
1 yazarlı	95	45.89
2 yazarlı	95	45.89
3 yazarlı	15	7.25
4 yazarlı	2	0.97
5 yazarlı	-	-
6 yazarlı	-	-
Toplam	207	100

Yayınların yaklaşık %92'lik kısmını tek yazarlı ve iki yazarlı çalışmalar oluşturmaktadır. Tek yazarlı ve iki yazarlı çalışmaların sayısının eşit olduğu görülmektedir. Tabloya göre araştırmacılar çoğunlukla tek başına ya da diğer bir kişiyle çalışmayı tercih etmektedirler.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Elde edilen veriler ışığında Türkçe eğitimi konu alanlarına göre en çok yayın dil bilgisi/dil araştırmaları üzerine yapılmıştır. Bunun dışında en çok yayının yazma eğitimi, okuma eğitimi ve karma beceri alanlarında yapıldığı görülmüştür. En az yayın ise çocuk edebiyatı, ilk okuma yazma, konuşma ve dinleme eğitimi alanlarında yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar daha önce Coşkun (2012) ve Varışoğlu ile arkadaşlarının 2013 yılında yaptığı çalışmaların sonuçları ile ilk okuma-yazma eğitimi dışında paralellik göstermektedir. Bu durum ilk okuma yazma eğitiminin daha çok temel eğitim bölümünün alanı olarak görülmesinden kaynaklanabilir. Bahsi geçen araştırmacılar yaptıkları çalışmalarda genel olarak eğitim bilimleri dergilerini incelemişlerdir. Ancak Ana Dili eğitimi dergisinde yayın yapan araştırmacıların daha çok Türkçe eğitimcisi olduğu saptanmıştır. Diğer yandan dört temel beceriden konuşma ve dinleme alanlarında araştırmaların sayıca azlığı dikkat çekicidir. Bu durum konuşma ve dinleme alanında yapılacak çalışmalarda veri toplama zorluğu, ölçek yetersizliği ya da veri analizi güçlüğü ile açıklanabilir. Ancak daha önceki araştırmalarda da paralel sonuçların elde edilmesi ve tablonun pek fazla değişiklik göstermemesi düşündürücüdür. Yabancılar Türkçe eğitimi alanında yapılan yayınların kısmen de olsa yıllara göre artış gösterdiği söylenebilir. Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi son yıllarda siyasal, ekonomik ve politik gelişmelere bağlı olarak oldukça önem kazanmış, bu alanda yüksek lisans ve doktora düzeyinde programların açılması, üniversiteler bünyesinde Türkçe öğretim merkezlerinin kurulması ve aktif bir şekilde faaliyet göstermeleri, bunun Yanında Yunus Emre Enstitüsü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın çalışmaları bu alanda bilimsel araştırmalara da hız vermiştir. Diğer yandan araştırma sonuçlarına göre iki dillilik ile çocuk edebiyatı alanlarında çok az araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu durum iki dillilik ile ilgili yeterinde program olmamasına bağlanabilir.

Yayınlar Eğitim bilimleri konu alanına göre değerlendirildiğinde en çok tutum, ilgi ve durum belirleye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte öğretim ve ders kitabı incelemeleri en çok çalışılan diğer alanlar olmuştur. Bu alanda ulaşılan sonuçlar da daha önce yapılan Varışoğlu ve arkadaşlarının (2013) çalışması ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaların yöntem ve desenleri bakımından incelenmesinden elde edilen sonuçlara göre en çok tercih edilen modelin betimsel – tarama modeli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte olgu bilim ve örnek olay yöntemi de tercih edilen diğer yöntemler olmuştur. En az tercih edilen yöntem ise nicel ve nitel yöntemin kullanıldığı karma yöntem olarak belirlenmiştir. Türkçe eğitimi konu alanında en çok nitel araştırma dilbilgisi/dil araştırmalarında; en çok nicel araştırma ise okuma eğitimi alanında yapılmıştır. Eğitim bilimleri konu alanına göre ise nicel ve nitel araştırmalarda en çok tutum, ilgi, durum belirlemeye yönelik çalışmalar olarak görülmektedir. İkinci sırada ise nitel ve nicel araştırmalarda öğretim alanında yapılan çalışmalar görülmektedir. Yöntem alanında ulaşılan bu veriler de Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), Şahin (2010), Şimşek ve arkadaşları (2008), Alper ve Gülbahar (2009) ile Arık ve Türkmen'in (2009) yaptığı çalışmalarda elde edilen verilerle paralellik göstermektedir.

Yayınların örneklem guruplarına göre elde edilen veriler sonucunda araştırmacıların en çok amaçlı örneklem yöntemini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Daha sonra rastgele örneklem belirleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemini kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmacılar en çok eğitim fakültesi öğrencileri ve ortaokul öğrencilerini çalışma gurubu olarak tercih etmişlerdir. Bu durum çalışma gurubuna ulaşma kolaylığı ile açıklanabilir. Araştırmacıların çalışma gurupları çoğunlukla örneklem büyüklüğü 1-10 olarak ortaya çıkmıştır. Bununla beraber 31-100 arası ikinci sırada tercih edilen örneklem büyüklüğü olmuştur.

En çok tercih edilen veri toplama tekniğinin doküman olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte tutum, algı, yetenek, kişilik testleri ile görüşme formları ve başarı testleri en çok kullanılan diğer veri toplama araçlarıdır. 17 çalışmada veri toplama tekniği belirtilmemiştir. Veri analizinde ise veri toplama araçlarına paralel olarak içerik analizi tekniği ile doküman analizi ve betimsel analizle birlikte frekans ve yüzde kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. T testi ve anova analiz teknikleri tercih edilen diğer tekniklerdir. Korelasyon ve faktör analizi en kullanılan veri analiz teknikleri olmuştur.

Genel olarak bakıldığında bu araştırmanın sonuçlarının Türkçe eğitimi ile ilgili daha önce yapılan diğer araştırmalarla benzerlik göstermesi Türkçe eğitiminde eğilimlerin çok fazla değişmediğini göstermektedir. Özellikle konu alanları ile ilgili veriler göz önüne alındığında Türkçe eğitiminin dört temel becerisinden ikisinde çalışma yoğunluğu görülürken konuşma ve dinleme

eğitimi alanlarında çalışma azlığı oldukça düşündürücüdür. Ve bu eğilimin geçmişten beri aynı yönde seyrettiği görülmektedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen veriler ışığında Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmaların eğilimleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Başka bir ifadeyle Türkçe eğitimi bilim alanı çalışma haritası belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen sonuçların sonraki çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Bu bağlamda elde sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler geliştirilmiştir. Buna göre;

1. Dil eğitimi aynı zamanda beceri öğretimidir. Dilin dört temel becerisi olan konuşma, dinleme, okuma ve yazma dil eğitiminde bir bütündür ve birbirinden ayrı düşünülemez. O halde bu becerilerin geliştirilmesine yönelik bilimsel çalışmaların da bu yönde olması gerekir. Dolayısıyla araştırmacıların konuşma ve dinleme eğitimi ile ilgili çalışmalara ağırlık vermesi önerilmektedir.
2. Ülke dışındaki yaşayan Türk kökenli vatandaşların sayısı azımsanmayacak düzeydedir. Artık ülke dışında üçüncü kuşak olan bu vatandaşların kuşkusuz en büyük problemlerinden biri çocuklarının ana dili olarak yaşadıkları ülkelerin dilini benimsemesi, Türkçeyi bilmemeleri ya da akıcı ve kurallı bir şekilde konuşamamalarıdır. Dolayısıyla bu probleme çözüm yolları üretmek adına iki dillilik ile ilgili çalışmalara da ağırlık verilmesi gerekmektedir.
3. Yöntem bakımında deneysel çalışmalara, nitel ve nicel verilerin bir arada olduğu karma yöntemli araştırmalara ağırlık verilmelidir.
4. Veri toplama araçları olarak doküman ve tutum, ilgi, görüş testlerinin yanı sıra farklı veri toplama tekniklerinin kullanılması önerilmektedir.
5. Türkiye farklı coğrafik özelliklere, farklı ekonomik ve demografik yapıya sahip çeşitli bölgelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla örneklem grupları belirlenirken bu durum göz önünde bulundurulmalı ve örneklem büyüklüğü açısından daha geniş gruplar belirlenmelidir. Bununla birlikte araştırmalarda, farklı düzeyde örneklem gruplarına da yer verilmelidir. Dil eğitiminde anne ve baba dolayısıyla aile çok önemli bir faktördür. Bunun yanında okullarda eğitimi yöneten idari personelin Türkçe eğitimi konusunda hassasiyeti oldukça önemlidir.

Kaynaklar

Akarsu, B. (1998). *Dil – Kültür Bağlantısı, İstanbul: İnkılap kitabevi*

Aksan, D. (2003). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileri ile Dilbilim), Ankara: TDK yayınları*

Arık, R. S. ve Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdkitap/pdf/488>.

Bilgin, N. (2000). *İçerik analizi*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27-40.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balci, A. (2012). *Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması*. (s. 204-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, S. (2014). Dil-Düşünce ve Dünya İlişkisi Bakımından Öznellik, Bireysellik ve Kimlik. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, Sayı 23
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education* [Special issue], 1-22.
- Varışoğlu ve ark. (2013). Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri - 13(3), 1767-1781
- Yalçın, N., Bilican, S., Kezer, F. ve Yalçın, Ö. (2009). Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisinde yayınlanan makalelerin niteliği: İçerik analizi. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdkitap/pdf/488.pdf>.

Extended Abstract

Introduction

Language is a diverse and a broad scientific field that cannot be defined with a single sentence. Language is a competence made up of different skill areas such as speech-writing-reading-listening. As long as the language skill develops, the skill of thinking and producing also develops. From this point of view, it can be assumed that language is the main point of other scientific fields. There is a close connection between language and thought. The thought is fed from the language. In this context, the power of language is the power of the powerful mind (Humboldt: akt, Akarsu, 1998). Language, which is the means of reflection of thoughts, refers to conveying and expressing all kinds of thoughts and feelings through words in the form of prose or poetry (Aristotle 2002: akt.Cosun, 2014: 89).

Scientific researches are very important for analyzing the situations that arise together with scientific and technological developments regarding language and education, determining the aim, presenting reasons and results and providing solutions accordingly, creating contemporary approaches and methods.

In this research, it is aimed to analyze articles related to Turkish language education published in journal of mother tongue education. The scope of the analysis includes the field of Turkish education and educational sciences, methods, sampling features, data collection tools and data analysis techniques.

Method

The research was carried out using qualitative descriptive scanning model. The sample group in this study is 207 articles related to Turkish education in 6 volumes and 22 issues published since 2013 in the journal of mother tongue education. The purposeful sampling method was used. Purposeful sampling is the selection of information-rich situations in line with the aim of the study to make a research in depth (Büyüköztürk, 2012).

In this research, "Turkish Education Publishing Bounding Form" (TEYSF) was used as data collection tool. Frequency and percentage tables of content analysis, descriptive analysis, and SPSS 16.0 program were used in the analysis of the data.

Result and Discussion

Most of the publications in the field of Turkish education were on language and language research. However, it was seen that most publications were made in writing, reading and mixed skills areas. Publication area with the least frequency rate was in the field of children's literature, first literacy, speech and listening. Publication area with the most frequency rate was in the field of educational sciences and were aimed at determining the situation, interest.

According to the results obtained from the examination of the methods and patterns of the researches, it was seen that the most preferred model is the descriptive - screening model. However, phenomenology and case method are also other preferred methods. The least preferred method is the mixed method in which the quantitative and qualitative method are applied together.

Purposeful sampling method is the most preferred of all. Researchers preferred education faculty students and middle school students as a sampling group. The sampling groups of researchers mostly came up with sample size between 1 and 10. However, and secondly preferred sample size was 31-100.

It has been determined that the most preferred data collection technique is the document. However, attitude, perception, ability, personality tests, interview forms, and success tests are the most commonly used

data collection tools. No data collection technique was specified in 17 studies. In data analysis, similar to data collection tools, content analysis technique and document analysis and descriptive analysis together with frequency and percentage were used.

In general, the results of this study show similarities with the previous studies on Turkish education, indicating that the trends in Turkish education did not change much.

The frame of Turkish education science area was tried to be determined with this research. It is assumed that the results obtained will lead to the further researches. In this context, some suggestions which are made in line with the results are as follows.

1. Language education is also a skills teaching. The four basic skills of language are speaking, listening, reading and writing in a language teaching and cannot be separated. In that case, scientific research on the development of these skills is expected to go in this direction. Therefore, researchers should focus their studies on speech and listening education.
2. Research on bilingualism should be encouraged.
3. As data collection tools, it is suggested to use different data collection techniques in addition to document and attitude, interest, and opinion tests.
4. Wider groups should be selected in terms of sample size. Additionally, researches should also include sample groups at different levels.